

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Velle

Kl	Pejlemærker	Fælles mål - uddrag	Anbefalede test
0	<p>Mestrer eleven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rim? - Stavelser? - Forlyd? - Fonemantal? - Analyse/syntese opgaver uden bogstaver? - bogstavernes navn, form, lyd? - ord og begrebsforståelse? <p><u>Tiltag:</u> Hvis elever i slutningen af 0. klasse stadig er usikre på bogstaverne og har en mangelfuld fonologisk opmærksomhed, anbefales det at sætte ind med en intensiv målrettet indsats i starten af 1. klasse i form af et intensivt bogstav-lydkursus. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>	<p><u>Opmærksomhedspunkt: Sprog/Sproglig bevidsthed</u> Eleven kan genkende alle bogstavernes form, navn og lyd (undtagen q, w, x, og z)</p>	<p><u>Læseevalueringen på begyndertrinnet</u> Gruppeprøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Store bogstaver - Alle bogstaver - Vokaler - Konsonanter - Forlyd og rimdel - Find billedet (Ordkendskab) <p>Individuelle prøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogstavbenævnelse - Fonologisk analyse - Fonologisk subtraktion <p><u>IL-basis - Sprog og Bogstav</u> Gruppeprøve (rosa elevhæfte) Individuel prøve (grøn lærerark)</p> <p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogstavprøven 1 og 2
1	<p>Mestrer eleven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogstaverne (navn, form, lyd)? - Forlyd? - Forlyd og rimdel? - Udlyd? - Indlyd? - Analyse (adskillelse) af korte lydrette ord? - Syntese (sammendragning) af enkeltlyde? - Stavning af korte lydrette ord og nonord? - ord og begrebsforståelse? <p><u>Tiltag:</u> Hvis elever før jul ikke har et automatiseret bogstav-lyd-kendskab eller kan læse korte ord/nonord på 2-3 bogstaver, anbefales det at sætte ind med en intensiv målrettet indsats. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>		<p><u>Læseevalueringen på begyndertrinnet</u> Gruppeprøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle bogstaver - Vokaler - Konsonanter - Forlyd og rimdel - Find billedet - Ordlæs - Orddiktat - Idas ord - Dinodiktat <p>Anvendes fra begyndelsen af 1. kl</p> <p>Anvendes fra slutningen af 1. klasse</p> <p>Individuelle prøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogstavbenævnelse - Fonologisk analyse - Fonologisk subtraktion - Højtlesning af rigtige ord

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

			<p>- Højtlesning af nye ord</p> <p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver: - Sætningslæseprøve 1 - Tekstlæseprøver 1-2 } Undersøger også forståelse</p> <p><u>IL-basis – Sprog og Bogstav</u> Gruppeprøve (rosa elevhæfte) Individuel prøve (grøn lærerark)</p>
KI .	Pejlemærker	Fælles mål - uddrag	Anbefalede test
2 .	<p>Mestrer eleven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogstaverne funktionelt? - Lydering af lydrette ord (én-til-én-princippet)? - Stavelsesdeling både i læsning og stavning? - Stavning af lydrette ord/nonord helt op til flerstavelsesord med konsonantklynger fx <i>mikrofon</i>? - Lydering med udskiftning af alternative bogstavlyde (princippet om bogstavfølger) fx e som æ-lyd i ordet <i>hest</i>? - ord og begrebsforståelse? <p><u>Tiltag:</u> Hvis elever viser vanskeligheder på mindst to eller 3 individuelle test i DVO materialet <u>skal</u> der iværksættes en intensiv målrettet indsats over 10-12 uger med fokus på systematisk undervisning i udnyttelse af skriftens basale lydprincip i læsning og skrivning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>	<p><u>Opmærksomhedspunkt: Læsning/Afkodning</u> Eleven kan læse lydrette (fx to, bus og sofa) og almindelige ikke-lydrette ord på to stavelser (fx pige, komme)</p> <p><u>Fra Læseplan for faget dansk</u> Højtlyse lette tekster med en rigtighedsprocent på over 90.</p> <p>Lette tekster: 100 ord/minut Tekster med nyt fagligt indhold: 60 ord/minut</p>	<p><u>Læseevalueringen på begyndertrinnet</u> Gruppeprøver: - Alle bogstaver - Vokaler - Konsonanter - Forlyd og rimdel - Find billedet - Ordlæs - Orddiktat - Idas ord - Dinodiktat - Sætningslæs</p> <p>Individuelle prøver: - Bogstavbenævnelse - Fonologisk analyse - Fonologisk subtraktion - Højtlesning af rigtige ord - Højtlesning af nye ord</p> <p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver: - Ordlæseprøve 1-2 - Sætningslæseprøve 1-2 - Tekstlæseprøve 1-3 } Undersøger også forståelse</p> <p><u>DVO-testen (forår)</u></p>

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

			<p>Individuelle prøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Højtlesning af rigtige ord - Højtlesning af nonsensord - Fonologisk subtraktion <p><u>IL-basis Tekst og Ord (lix 5-9)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse.</p> <p><u>ST2 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau.</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
3 .	<p>Mestrer eleven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hurtig og sikker læsning med god forståelse? - at læse en tekst med en hastighed på ca. 100/minut? - at udnytte det lydrette princip i stavning? <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven stadig er en usikker og langsom læser (jf. Sætningslæseprøve 2) bør elevens basale afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, som beskrevet på yngre klassetrin, med henblik på at iværksætte en målrettet indsats. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p> <p>Hvis eleven viser vanskeligheder med lydret stavning, bør eleven afdækkes yderligere evt. med DVO-testen eller Læseevalueringen på begyndertrinnet.</p> <p>De elever, som har vist tidlige risikotegn og har modtaget særlig tilrettelagt forløb i 3. klasse, <u>skal</u> testes med den nationale ordblindetest i slutningen af 3. klasse - også selvom der har været fremgang. Dette er for at udelukke, at eleverne stadig er i ordblindevanskeligheder.</p>	<p><u>Fra Læseplan for faget dansk</u> Elever, som i slutningen af 2. klasse viser sig at have store vanskeligheder med at afkode ord på trods af en god læseindsats, skal støttes, så vanskeligheder med afkodning ikke står i vejen for deres adgang til alderssvarende faglig viden og læseoplevelser i skønlitterære tekster.</p>	<p><u>Læseevalueringen på begyndertrinnet</u> Gruppeprøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordlæs - Idas ord - Sætningslæs <p>Individuelle prøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fonologisk analyse - Fonologisk subtraktion - Højtlesning af rigtige ord - Højtlesning af nye ord <p><u>DVO-testen</u> Individuelle prøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nonordsstavning - Højtlesning af rigtige ord - Højtlesning af nonsensord - Fonologisk subtraktion <p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordlæseprøve 2 - Sætningslæseprøve 2 - Tekstlæseprøve 3-4 <p style="text-align: right;">} Undersøger også forståelse</p>

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

			<p><u>IL basis – Tekst og ord (lix 5-9)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver (Slut 3. kl.)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>ST3 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau.</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
4 .	<p>Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse? - at følge generelle lydfølgeregler i stavning?</p> <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven er en usikker og langsom læser bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed.</p> <p>Ved langsom læsehastighed, hvor det er udelukket, at eleven er ordblind, kan årsagen være manglende automatisering. Her kan metoden 'Gentaget læsning' være et godt tiltag.</p> <p>PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>	<p><u>Opmærksomhedspunkt: Læsning/Afkodning</u> Eleven kan læse tekster med et velkendt fagligt indhold med ca. 120 ord/minut</p> <p><u>Fra Læseplan for faget dansk</u> Lette tekster: 150 ord/minut Tekster med nyt fagligt indhold: 100 ord/minut</p>	<p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver: - Ordlæseprøve 2 - Sætningslæseprøve 2 - Tekstlæseprøve 4-6</p> <p>} Undersøger også forståelse</p> <p><u>IL-mellem prøvetekster (lix 9-26)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse.</p> <p><u>Elbros ordlister</u> Individuel prøve ved mistanke om ordblindhed. Testresultatet sammenlignes med standarden for elever i 2.-3- klasse.</p> <p><u>Auditiv lydanalyse (fra ST3/ST4/ST5)</u> Staveprøve ved mistanke om ordblindhed. Består af en liste med lydrette ord og en liste med vrøvleord.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>Den nationale ordblindetest</u></p>

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

			<p>Hvis den individuelle testning bekræfter mistanke om ordblindhed, anvendes den nationale ordblindetest.</p> <p><u>ST4 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
5 .	<p>Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse? - at læse en tekst med en hastighed på ca. 150 ord/minut? - at følge generelle lydfølgeregler i stavning (som minimum)?</p> <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven placerer sig i kategorien ”mangelfuld præstation” eller i ”ikke tilstrækkelig præstation” i den frivillig nationale test i læsning, anbefales det at afdække eleven individuelt. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p> <p>Hvis eleven viser vanskeligheder med at stave lydbevarende (i forhold til ST5 eller anden staveprøve), <u>skal</u> eleven afdækkes individuelt med henblik på at udelukke, at eleven er ordblind.</p>		<p><u>Frivillig national test i læsning (efterår)</u></p> <p><u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver: - Ordlæseprøve 2 - Sætningslæseprøve 2 - Tekstlæseprøve 5-8</p> <p><u>IL-mellem prøvetekster (lix 9-26)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse.</p> <p><u>Elbros ordlister</u> Individuel prøve ved mistanke om ordblindhed. Testresultatet sammenlignes med standarden for elever i 2.-3- klasse.</p> <p><u>Auditiv lydanalyse (fra ST3/ST4/ST5)</u> Staveprøve ved mistanke om ordblindhed. Består af en liste med lydrette ord og en liste med vrøvleord.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>Den nationale ordblindetest</u> Hvis den individuelle testning bekræfter mistanke om ordblindhed, anvendes den nationale ordblindetest.</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
6 .	Mestrer eleven:	<u>Opmærksomhedspunkt: Læsning/Tekstforståelse</u>	<u>Skriftsproglig udvikling</u> Gruppeprøver:

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

	<p>- hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål)?</p> <p>- at følge generelle lydfølgeregler i stavning (som minimum)?</p> <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven er en usikker eller langsom læser bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed.</p> <p>Hvis eleven ikke behersker opmærksomhedspunktet for 6. klassesettrin, bør der iværksættes en intensiv målrettet indsats, da de beskrevne færdigheder har betydning for, at eleven fremadrettet kan få et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i alle skolens fag. Ordblinde elever skal have opnået samme færdigheder vha. it-hjælpemidler. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>	<p>Eleven kan opdage egne forståelsesproblemer og anvende relevante strategier til at afhjælpe dem og få overblik over teksten (fx afklare ukendte ords betydning, anvende grafiske modeller eller stille spørgsmål til tekstens indhold)</p> <p><u>Læseplan for faget dansk</u> Eleven skal kunne stillelæse lette tekster for aldersgruppen flydende og med god forståelse med omkring 200 ord pr. minut.</p> <p>Tekster med et nyt indhold i relation til kendte emner skal læses med omkring 140 ord/minut.</p>	<p>- Tekstlæseprøve 7-8</p> <p><u>IL-mellem prøvetekster (lix 9-26)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse.</p> <p><u>IL-ungdom prøvetekster (lix 11-35) –slut 6.kl.</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse af enten fagtekster eller skønlitteratur.</p> <p><u>Elbros ordlister</u> Individuel prøve ved mistanke om ordblindhed. Testresultatet sammenlignes med standarden for elever i 2.-3- klasse.</p> <p><u>Auditiv lydanalyse (fra ST3/ST4/ST5)</u> Staveprøve ved mistanke om ordblindhed. Består af en liste med lydrette ord og en liste med vrøvleord.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>Den nationale ordblindetest</u> Hvis den individuelle testning bekræfter mistanke om ordblindhed, anvendes den nationale ordblindetest.</p> <p><u>ST6 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau.</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
7 .	<p>Mestrer eleven:</p> <p>- hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål)?</p> <p>- retstavning?</p> <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven er en langsom læser eller usikker i stavning, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed. Jf. Ordblindproceduren.</p>	<p><u>Læseplan for faget dansk</u> Eleverne kan læse lette tekster for aldersgruppen flydende med god forståelse med omkring 250 ord/minut. Tekster med et nyt fagligt indhold læses med omkring 170 ord/minut.</p> <p>Eleverne afpasser deres læsetempo efter tekstens sproglige og indholdsmæssige sværhedsgrad.</p>	<p><u>Frivillig national test i læsning (efterår)</u></p> <p><u>IL-ungdom prøvetekster (lix 11-35)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse af enten fagtekster eller skønlitteratur.</p> <p><u>Elbros ordlister</u> Individuel prøve ved mistanke om ordblindhed. Testresultatet sammenlignes med standarden for</p>

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Vellev

	<p>Hvis eleven viser vanskeligheder med at styre og regulere sin læseproces og forstå indholdet i de læste tekster, anbefales det at iværksætte et forløb med fokus på faglig læsning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>		<p>elever i 2.-3- klasse og standarden for aldersgruppen.</p> <p><u>Auditiv lydanalyse (fra ST3/ST4/ST5)</u> Staveprøve ved mistanke om ordblindhed. Består af en liste med lydrette ord og en liste med vrøvlord.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>Den nationale ordblindetest</u> Hvis den individuelle testning bekræfter mistanke om ordblindhed, anvendes den nationale ordblindetest.</p> <p><u>ST7 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau. NB: Elever, der viser vanskeligheder (C3 og derunder) afdækkes individuelt med andet materiale, hvoraf en del af dette materiale skal bestå af nonordsstavning og nonordslæsning passende for aldersgruppen.</p>
Kl .	Pejlemærker	Fælles mål – uddrag	Anbefalede test
8 .	<p>Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål)? - retstavning?</p> <p><u>Tiltag:</u> Hvis eleven er en langsom læser eller usikker i stavning, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed.</p> <p>Hvis eleven viser vanskeligheder med at styre og regulere sin læseproces og forstå indholdet i de læste tekster, anbefales det at iværksætte et forløb med fokus på faglig læsning. PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning.</p>	<p><u>Læseplan for faget dansk</u> Eleverne kan læse lette tekster for aldersgruppen flydende med god forståelse med omkring 250 ord/minut. Tekster med et nyt fagligt indhold læses med omkring 170 ord/minut.</p> <p>Eleverne afpasser deres læsetempo efter tekstens sproglige og indholdsmæssige sværhedsgrad.</p>	<p><u>IL-ungdom prøvetekster (lix 11-35)</u> Individuelle prøver til en bred afdækning af både afkodning og forståelse af enten fagtekster eller skønlitteratur.</p> <p><u>Elbros ordlister</u> Individuel prøve ved mistanke om ordblindhed. Testresultatet sammenlignes med standarden for elever i 2.-3- klasse og standarden for aldersgruppen.</p> <p><u>Testbatteriet - Sprog og hukommelsesprøver</u> Individuelle prøver til en bred afdækning ved mistanke om sammensatte vanskeligheder.</p> <p><u>Auditiv lydanalyse (fra ST3/ST4/ST5)</u> Staveprøve ved mistanke om ordblindhed. Består af en liste med lydrette ord og en liste med vrøvlord.</p>

Anbefalinger til vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling samt relevante evalueringsmaterialer på Friskolen Velle

		<p><u>Den nationale ordblindetest</u> Hvis den individuelle testning bekræfter mistanke om ordblindhed, anvendes den nationale ordblindetest.</p> <p><u>ST8 (efterår)</u> Testen kan også være en anden staveprøve, der afdækker elevens aktuelle niveau.</p>
--	--	---

"Skriftsproglig udvikling" af Lene Møller og Holger Juul, Hogrefe Psykologiske forlag.

"Læseevalueringen på begyndertrinnet" af Ina Borstrøm og Dorthe Klint Pedersen, Alinea.

"IL-basis" (Sprog og bogstav – Tekst og Ord) af Jørgen Frost og Jørgen Chr. Nielsen, Hogrefe Psykologiske forlag

"IL Individuel læseundersøgelse – et prøvemateriale til beskrivelse og vurdering af børn læsning på 3.-7. klassetrin" af Jørgen Chr. Nielsen m.fl., Hogrefe Psykologiske forlag

"IL-ungdom, Individuel læseundersøgelse – et prøvemateriale til individuel beskrivelse og vurdering af unges læsning" af Gert Gamby m.fl., Hogrefe Psykologiske forlag

"ST 2-9 Pædagogisk analyse af stavning" af Poul Erik Jensen, Inger-Lise Jørgensen, Hogrefe Psykologiske forlag

"Testbatteriet – Sprog og Hukommelsesprøver" af Kirsten Dalgaard m.fl., Hogrefe Psykologiske forlag

"DVO – Udvikling og afprøvning af procedure til identifikation af elever i risiko for dysleksi" findes på nettet:

http://www.nota.nu/sites/default/files/Vejledning_til_afgraensning_af_dysleksi.pdf

"Elbros ordlister" findes på Center for Læseforsknings hjemmeside: <http://laes.hum.ku.dk/test/>

Fra EMU

Læseplan for børnehaveklassen: http://www.emu.dk/sites/default/files/L%C3%A6seplan%20for%20b%C3%B8rnehaveklassen_0.pdf

Opmærksomhedspunkter m.m. (Bhkl.): http://www.emu.dk/sites/default/files/M%C3%A5l%20for%20b%C3%B8rnehaveklassen_0.pdf

Læseplan for faget dansk: http://www.emu.dk/sites/default/files/Dansk%20L%C3%A6seplan_0.pdf

Opmærksomhedspunkter m.m.: http://www.emu.dk/sites/default/files/F%C3%A6lles%20M%C3%A5l%20for%20faget%20dansk_1.pdf

Sproglige læringsmål i alle fag: <http://www.emu.dk/modul/sproglig-udvikling-vejledning>